

Kudret-i Samedaniyenin sikkeyle, Rububiyet-i İlahiyenin hatem ile, Saltanat-ı Uluhiyetin turra ile ilgisini nasıl anlamalıyız?

Şecere-i hilkat, yahut **şecere-i kâinat** denilen şu gördüğümüz âlemin kendisi, bir şeyden her şey yapan akıl almaz, esrarengiz mucizelerle kaynaşan harika bir ağaçtır. Bu kâinat, kemal manasıyla insanı meyve vermekle birlikte, her bir canlı türü için de bu âlem sanki o türü meyve veren bir ağaç olarak değerlendirilebilir. Yani, dünya bir yönüyle insan ağacı, bir yönüyle koyun ağacı, bir başka yönüyle çam ağacıdır. Böylece milyonları aşan türlerin her biri için bu âlem bir ağaç olarak değerlendirildiğinde şu sonuç ortaya çıkar: **Bir şey olan bu âlemden her şey yaratılmaktadır.**

Bu kâinatta Allah'ın hem sonsuz kudreti, hem her şeyi terbiye etmesi cihetiyle umumî rububiyeti hem de her şeyin Ona itaat ve ibadet etmesi, Onun emri altında vazife görmesiyle de her şeye hükmeden uluhiyeti açıkça okunmaktadır.

Daha önce, bir sorunun cevabında da açıklandığı gibi, **sikke**, parada o paranın basıldığı matbaanın isminin yazılı olduğu kısımdır. **Turra (tuğra)** ise padişahın isminin yazıldığı kısım oluyor.

Hatem, bir mektubun sonuna (yani hitama erdiğinde) atılan imza, yahut vurulan mühürdür.

Buna göre, her canlı varlık kâinat matbaasında basılmış bir altın gibidir ve bütün kâinata muhtaç olmasıyla da Samediyete ayna olmaktadır. Bu muhteşem kâinatı onun imdadına göndermek ise ancak İlahi kudrete mahsustur. **"Kudret-i Samedaniyenin sikkesi"** ifadesi bize bu dersi verir.

Yine, mesela, bir canlının her organı Allah'ın terbiyesinden geçmiş ve kendisine yüklenen görevi yapabilecek bir kabiliyete sahip kılınmıştır. Bu varlığın bu son halini alıncaya kadar geçirdiği safhalar bir mektuba benzetilirse, son hal o mektubun sonuna vurulan hatemdir. Bir ağacın her meyvesi bir hatem olduğu gibi, her insan da kâinat mektubunun bir hatemidir.

Saltanat-ı Uluhiyetin turra ile ilgisine gelince, uluhiyet mabudiyet manasına gelir. Yeni her varlık Allah'ın kendisine verdiği görevi eksiksiz olarak yerine getirmekle ibadet görevini yapmaktadır. Bütün mahlukata bu görev taksimatını yapan, ancak bütün mülkün sahibi olan ve saltanatı bütün âlemlere hükmeden Allah'tır. Buna göre bütün âlemlerde geçerli olan bu ibadet ve itaatte İlahi saltanatın turrası okunur.